

## PŘEDNÁŠKA Č. 2

### ZÁKLADY AKADEMICKÉHO PSANÍ

**a) Styl a techniky psaní  
odborného textu**

**b) Jak správně citovat?**

**c) Struktura právního případu**

# A) STYL A TECHNIKY PSANÍ ODBORNÉHO TEXTU

Odborný text se od jiných textů odlišuje:

**a) cílem;** *tzn. jedná se vždy o vysvětlení nebo vyřešení nějakého odborného (teoretického či praktického) problému;*

**b) strukturou;** *je členěn do kapitol, podkapitol, oddílů, které*

*jsou označeny názvy a jsou číslovány; viz k tomu EL029;*

**c) stylem psaní;** *používají se různé techniky odborného stylu jako je např., odborný popis, výklad (popis, úvaha, esej), formy výkladu jsou odborný článek, stať, publikace, učebnice, přednáška;*

**d) jazykem;** *používá se odborný jazyk daného oboru;*



# PŘÍKLAD PRO PROCVIČENÍ ROZDÍLŮ MEZI ODBORNÝM A KAŽDODENNÍM JAZYKEM:

***Laik řekne: Mám knihu, tato kniha patří mně.***

***Právník vyjádří tuto situaci slovy :***

***Jste majitelem nebo vlastníkem nějaké věci  
(knihy).***



ÚKOL Č.2 **PODLE UVEDENÉHO PŘÍKLADU PŘEVEĎTE  
NÁSLEDUJÍCÍ SITUACE DO ODBORNÉHO JAZYKA:**

- **Laik řekne: Pokladní použila peníze z kasy pro sebe**

***Právník vyjádří tuto situaci:***

- **Laik řekne: Můj soused si půjčil od nás sekačku a prodal ji do vedlejší vesnice.**

***Právník vyjádří tuto situaci:***

- **Laik řekne: Auto srazilo chodce a jelo dál**

***Právník vyjádří tuto situaci:***



**ÚKOL Č. 3 VŽIJTE SE DO ROLE ADVOKÁTA, KTERÝ ŘEŠÍ NÁSLEDUJÍCÍ PROBLÉM. VAŠÍM ÚKOLEM JE POPSAT UVEDENÝ PŘÍBĚH PRÁVNÍM JAZYKEM.**

**„Katka před tím než se vdala, dostala od rodičů darem dům. Seznámila se s Janem, který se k ní přistěhoval a po čase se vzali.**

**Narodili se jim dvě děti. Po šesti letech se Jan zamiloval do Terezy a Katka podala návrh na rozvod.**

**Navzdory tomu ale Jan zůstal nadále bydlet v domě.**

**Katka byla zoufalá a nevěděla jak řešit tuto situaci a tak se obrátila na advokáta.“**



# JAK PSÁT KRÁTKÉ A SROZUMITELNÉ VĚTY?

- **Častým neduhem právních textů je :**
- **Dlouhé věty**
- **Nadměrné užívání závorek k dokreslení hlavního textu**
- **Nadměrné používání cizích slov**
- **Dvojitě zápory: (Nemůžeme nesouhlasit se závěrem, že....= ?)**
- **Psaní slovesa na začátku či konci věty...**
- **Přehnané používání trpného rodu místo činného.**



# JAK NA DLOUHÉ VĚTY?

- **Tvořte jednoduché (krátké) věty; věta by neměla mít více než 20 slov.**
- **Tvořte v textu především hlavní věty; hlavní věty usnadňují orientaci v textu.**
- **Kontrolujte pořadí větných členů; (podmět-přísudek-ostatní větné členy).**
- **V souvětích se snažte omezovat vedlejší věty; nebojte se vyškrtnout, vynechat větu, bez které je myšlenka již jasná. Můžete přemístit část věty a začít ji jako novou.**
- **Ve větách postupujte od sdělení obecných informací ke konkrétnějším, které pak můžete v samostatných, jednoduchých větách vysvětlit.**



## DALŠÍ DŮLEŽITÉ RADY:

(DALŠÍ VYSVĚTLENÍ A RADY NALEZNETE TAKÉ V MANUÁLU K TOMUTO CVIČENÍ)

- ***Nebojte se hlavní větu, resp. obecnější sdělení vhodně dokreslit-popsat dalšími větami.***
- ***Nesnažte se v jedné větě sdělit všechny informace nebo souvislosti o daném problému.***
- ***Postupujte od obecnějšího sdělení nebo vymezení ke konkrétnějšímu; resp. od obecného hodnocení k výčtu vlastností, znaků funkcí apod., je to spolehlivý postup pro odbourání závorek.***





## PŘÍKLAD DLOUHÉ VĚTY

Tato věta trpí typickým neduhem právního textu... je dlouhá a je zde snaha na jednou vyjádřit více informací a souvislosti. Pokuste se vymezit jednotlivé souvislosti a na základě toho pak přeformulovat text na kratší věty.

***„Jsou - li předmětem řízení subjektivní práva majetková (jak tomu bylo v posuzované věci), jimiž mohou účastníci (jejich nositelé) podle jejich povahy i podle příslušných zákonných předpisů volně nakládat a o nichž se rozhoduje ve sporném řízení, ve kterém účastníci mohou uzavřít smír, nemůže mít na tuto jejich možnost vliv okolnost, že řízení je zahájeno na základě žaloby o určení existence právního vztahu, jelikož rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření soudního smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti.“***



**ŘEŠENÍ: PRVNÍ KROK JE NUTNÉ NAJÍT VZTAH PODMÍNĚNOSTI, CO ZÁVISÍ OD ČEHO...**

**DRUHÝ KROK: VYBRAT INFORMACE, KTERÉ CHARAKTERIZUJÍ PODMÍNKY RESP. DŮVODY TAKOVÉHO VZTAHU A VYSVĚTLIT JEJ SAMOSTATNĚ**

*„Jsou - li předmětem řízení subjektivní práva majetková (jak tomu bylo v posuzované věci), jimiž mohou účastníci (jejich nositelé) podle jejich povahy i podle příslušných zákonných předpisů volně nakládat a o nichž se rozhoduje ve sporném řízení, ve kterém účastníci mohou uzavřít smír, nemůže mít na tuto jejich možnost vliv okolnost, že řízení je zahájeno na základě žaloby o určení existence právního vztahu, jelikož rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření soudního smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti.“*



- **Příklad krácení:**
- **V posuzované věci byly předmětem řízení subjektivní práva majetková. Podle povahy těchto práv i podle příslušných zákonných předpisů mohou nimi účastníci jako jejich nositelé volně nakládat. Pokud se o nich rozhoduje ve sporném řízení, ve kterém účastníci mohou uzavřít smír, nemůže mít vliv na tuto jejich možnost, okolnost, že řízení je zahájeno na základě žaloby o určení existence právního vztahu. A to proto, že rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti.**



## B) PRÁCE S TEXTEM: CITOVÁNÍ

- Při psaní odborného textu vycházíme z odborné literatury.
- Problémem je zpracování cizího odborného textu tak, abyste se vyhnuli plagiování.
- Jedinou cestou je správně citovat a odkazovat se na text.
- Nejčastější způsoby zpracování textu:
  - Kompilace,
  - Parafráze
  - Všeobecně známá fakta.
- **Odkazy se neuvádějí při zpracování všeobecně známých faktů jako jsou data událostí, obecných poznatků, že něco existuje atd...**



# KOMPILACE, PARAFRÁZE, VŠEOBECNĚ ZNÁMÁ FAKTA

- **Kompilace** (*Kompilace představuje soubor již známých faktů a myšlenek jiných autorů; jde o práci informativní, kde chybí nějaký původní názor, řešení problému. Její přínos spočívá v tom, že předkládá čtenáři ucelený obraz určité problematiky. Zdroje použité při jejím zpracování je třeba řádně citovat.*)
- **Parafrázi** (*Parafrázi v akademické oblasti lze nejjednodušeji vymezit jako převyprávění textu vlastními slovy. I parafrázovaný text je třeba doplnit o odkaz na jeho zdroj.*)
- **Všeobecně známá fakta** (*Jedná se o obecně známe informace – v právu například dělení právních norem na kogentní a dispozitivní. V mnoha případech je však obtížné určit, zda se jedná o tento druh informací, proto je vždy vhodnější citovat více než méně.*)

# JAK SPRÁVNĚ PARAFRÁZOVAT?

PŮVODNÍ TEXT ZNÍ:

- ***„Jedním z mnoha trendů, které se v poslední době v Evropě projevují a jejichž cílem je posílit roli a funkci vzdělávání ve společnosti, je i aktivní znalost cizích jazyků.***
- ***Tento úkol, který vychází z požadavku multikulturní výchovy a týká se schopnosti každého občana Evropské unie komunikovat v oficiálním jazyku členské země a v dalších nejméně dvou jazycích EU, je považován v rámci evropské integrace za velmi důležitý.“***
- **Pokuste se jej parafrázovat!**



## PŘEPSANÝ TEXT:

*„Jednou z nových priorit v oblasti vzdělávání, které se v současnosti v Evropské unii projevují, je důraz na aktivní znalost cizích jazyků.*

*Tento úkol se týká schopnosti každého občana EU komunikovat v úředním jazyce vlastní členské země a alespoň dvou dalších jazycích Evropské Unie.*

*V rámci evropské integrace je tato schopnost velice důležitá.”*



## JAK SPRÁVNĚ PARAFRÁZOVAT?

- Uvedený příklad není parafrází ale jen zkráceným textem.
- Příklad parafráze. Nejlepší způsob je, když již hned uvedete:
- *Podle evropské komise pro školství jednou ze základních politik by mělo být posílení vzdělávání v oblasti cizích jazyků. Tato politika by měla mít v následujících letech prioritu. Jejím cílem je aby každý občan EU získal schopnost komunikovat jak úředním jazykem své země tak měl možnost se naučit další dva jazyky unie. Vzhledem ke multikulturní povaze unie je to velmi důležitý úkol. P- zde bude odkaz pod čarou...*
- Poznámka pod čarou např. Viz k tomu Zpráva...





# FORMA CITACE

**1. Přímá citace – doslovné převzetí textu, je úplná (celá myšlenka) nebo částečná (jen část myšlenky). Provádí se formou uvozovek nebo kurzívou.**

**Rozsah by neměl činit více než cca 10% díla.**

**2. Nepřímá citace - parafráze – volné vyjádření téže myšlenky jinou formulací textu při zachování jeho smyslu. Je věrná nebo jen volná. Autor musí být citován.**



## DALŠÍ FORMY CITACE

- **3. Zmínka o díle nebo autorovi (jak to uvádí i Kant ve svém díle... )**
- **4. Odkaz v textu- myšlenka v daném textu se odkazuje na názory uvedené v nějakém díle.  
*Příklad: V současné právní teorii probíhá bouřlivá diskuse o pojmu právo. ...***
- Viz k tomu **HART, H. L. A. Pojem práva. 1. vyd. Praha: Prostor, 2004, s. 35.**




# RYCHLÝ TEST

- Vysvětlete:
- A) co je citát?
- B) co je citace?
- C) co je odkaz?
- D) co je bibliografická citace?



## ZÁKLADNÍ POJMY

- **Citace** – převzatá část textu z použitých pramenů, dává se do uvozovek a je opatřena odkazem na zdroj pod čarou;
  - **Citát (quotation)** – obecně známé rčení;
  - „Spravedlnost je pevná a trvalá vůle přiznávat každému, co mu právem náleží.“ Ulpianus
  - **Odkaz (citation)** – úplné nebo zkrácené označení pramene na stránce pod čarou;
  - **Bibliografická citace (reference)** – úplný souhrn údajů o citovaném prameni k identifikaci a zpětnému vyhledání zdroje;
  - **Seznam bibliografických citací** - seznam použitých pramenů v závěru práce
- 

# CITAČNÍ SMĚRNICE PRO PRÁVNICKOU FAKULTU MU

- *Pro PrF MU platí směrnice děkana fakulty č. 4/2013 o citaci dokumentů užívaných v pracích podávaných na Právnické fakultě MU. Vztahuje se na citace dokumentů použitých v kvalifikačních pracích na PrF MU od seminárních prací až po habilitační práce.*
- *Podpůrně k ní se použijí normy: ČSN ISO 690, Legislativní pravidla vlády (při citaci právních předpisů) a Pravidla pro jednotnou úpravu dokumentů EU (při citaci právních předpisů EU).*
- (Formální náležitosti BP a DP upravuje **směrnice děkana č. 7/2012** o studiu v bakalářských a magisterských programech)



# V CITAČNÍ NORMĚ ČSN ISO 690 JSOU STANOVENY:

- metody citování (citační standardy)- které údaje se uvádí v bibliografických citacích (autor, název, vydavatel, rok ...)
- které jsou povinné a které nepovinné
- struktura citací a formální úprava (v jakém pořadí a v jaké formě se zapisují)
- uspořádání soupisu bibliografických citací



## PROHŘEŠKY PROTI CITAČNÍ ETICE:

- Necitování děl, které autor použil;
- Citování děl, které autor nečetl a nepoužil;  
*(zde je rozdíl mezi použitou pramennou literaturou a bibliografií, kde se zařazují práce, které autor přečetl ale necitoval, byly zdrojem jeho přemýšlení)*
- Nepřesné citace – nepřesné nebo chybějící bibliografické údaje.



# CITACE MONOGRAFICKÉ PUBLIKACE

- **Autorské údaje (PŘÍJMENÍ a jméno autora).**  
**Název publikace: případný podnázev** – pokud nezbytný, jinak nepovinný údaj. Sekundární autorské údaje (např. přeložil - nepovinný údaj).  
**Pořadí vydání** (první vydání nepovinné uvést).  
**Nakladatelské údaje (Místo vydání: Nakladatelství), rok vydání, počet stran (celkový počet stran, v poznámce pod čarou strana textu). ISBN** (mezinárodní standardní číslo knihy).

**Příklad: HART, H. L. A. *Pojem práva*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2004, 355 s. ISBN 80-7260-103-2.**





# CITACE ČLÁNKU V ODBORNÉM ČASOPISU

**Autorské údaje (PŘÍJMENÍ a  
jméno autora). Název článku:  
Případný podnázev. *Název  
časopisu*. rok, ročník (svazek),  
číslo, strany od - do. ISSN  
(International Standard Serial  
Number).**



# VIZ SMĚRNICE DĚKANA 4/2013

- Vzory všech citací:
- Publikace,
- Odborné články v časopisech,
- Odborné články ve sbornících,
- Elektronické knihy,
- Elektronické články,
- Články na internetu
- Zákony
- Judikatura



## C) METODIKA ÚPRAVY PRÁVNÍHO PŘÍPADU V ODBORNÉM TEXTU

Zařazení analýzy nějakého právního případu je vhodným způsobem potvrzování a ověřování teorie v praxi.

Do práce zařazujeme případy, jejich řešení

a) vedlo k průlomovým rozhodnutím; tzn. řeší *hard cases*, nově aplikuje nějaké metody, pravidla, atd.

b)bylo kontroverzní;

tzn. na jednotlivých úrovních soudního rozhodování;

c) díky těmto případům je možné formulovat řadu teoretických i praktických otázek, jsou pro právní myšlení inovativní,



# OBECNÝ FORMÁT ANALÝZY PRÁVNÍHO PŘÍPADU

- popis skutkového stavu : stručný popis případu –identifikace konfliktu
- - určení procesní stránky případu - identifikace zákonů, pravidel řešení;
- - určení osob či aktérů konfliktu;
- - řešení případu = analýza řešení
- - určení právního problému = co se z případu můžeme poučit, nové otázky , zda byl vhodně vyřešen, atd...



# FORMÁT PŘÍPADOVÉ STUDIE (PRÁVNÍ ROZHLEDY, C.H.BECK)

- Právní věta (tzn. rozhodovací důvod – ratio decidendi případu)
- Skutkový stav (fakta případu)
- Procesní aspekty
- Hodnocení/Právní argumentace soudu



# FORMÁT PŘÍPADOVÉ STUDIE (JURISPRUDENCE, WOLTERS KLUWER)

- Hlavička: Název soudu
- Citace rozhodnutí – spisová značka, číslo jednací, odkaz na pramen – kde bylo rozhodnutí publikováno
- Související judikatura
- Dotčená ustanovení právních předpisů
- Vlastní komentář k případu: Úvod (volitelný), skutkové okolnosti Procesní aspekty Právní analýza – hodnocení autora, jeho vlastní právní argumentace Závěr
- Důležitost rozhodnutí a jeho dopad do právního diskursu
- Redakce po autorech vyžaduje, aby kladli důraz na poslední dvě části



# FORMÁT PŘÍPADOVÉ STUDIE IRAC

- I – ISSUE (Věc) – stručná a jasná konstatace skutkové a právní podstaty věci, sumarizace rozhodných skutečností – výběr nutných a nejrelevantnějších informací k tomu, aby čtenář pochopil meritum věci,
- R – RULE - dikce právních pravidel, která byla aplikována, analýza právních standardů (hierarchie pramenů práva)
- A – APPLICATION - Aplikace právních pravidel na fakta, právní kvalifikace případu, dává se do souvislosti právní věta (Rule) a skutková věta (Issue), vyhodnocení významu jednotlivých skutkových okolností v kontextu meritorního právního závěru
- C – CONCLUSION - Závěr

